

Published on www.bilvavi.net

[Home](#) > דע את תורתך 002 עמל ותענוג

דע את תורתך 002 עמל ותענוג

עמל ותענוג

בחז"ל אמרו "אין אדם לומד אלא מה שלבו חפץ". כאן מבואר שאין החיבור לתורה רק מכח השכל, אע"פ שהתורה ההוא חכמה ושכל, אלא יש צירוף להתורה רק ע"י חפץ הלב.

כל דבר בבריאה בנוי באופן כלי ואור. בתורה יש ב' חלקים, יש "ליגמר" ויש "ליסבר". הכלי הוא ליגמר, האור הוא ליסבר. ידיעת התורה הוא עמל ויגיעה, אע"פ שאינו חפץ. אבל יש בזה ב' חלקים. יש חלק הכללי בתורה ויש חלק הפרטי בתורה. בחלק הכללי, יש עמל, וזהו "ליגמר". אבל בחלק הפרטי של כל אחד צריך חפץ הלב - "ליסבר". שם אין הדעות שוות - זהו חלק הפרטי של כל אחד בתורה. שנים לומדים אותו דברי הריטב"א, אבל בדקות כל אחד מבין הדברים באופן פרטי ומיוחדת. יש אור בתורה, ואין האור בשלימות כשאין חלק הפרטי בתורה. העמל ויגיעה הוא חלק בתורה, ויש עוד בתורה - חיבור ותענוג.

בכלליות, עמל ויגיעה הוא חיצוניות בלימוד תורה, בחינת כלי - כמו שהכלי הוא החיצוניות שמקבל האור. תענוג בתורה הוא הפנימיות של לימוד, בחינת אור.

זהו שני שרשים בצירוף אדם להתורה. אע"פ שבחז"ל יש הרבה לשונות של "עמל" ו"יגיעה", זהו רק פנים אחד שבתורה. יש עוד פנים בתורה - שעשוע, הנאה, תענוג בלימוד התורה.

עמל בתורה הוא בחינת גוף, בחינת אחר החטא - עסק הגוף בתורה. תענוג בתורה הוא בחינת נשמה, בחינת קודם החטא - עסק התורה מכח נשמה. וצריך שניהם. עמל בלא תענוג אינו "תורת חיים", ותענוג בלא עמל הוא חיי הוללות.

בתחלת דרכו של אדם יש רק עמל הגוף ועמל השכל, וזהו תחלת הצירוף האדם לתורה - "ליגמר". זהו הבסיס - עמל. רק לאחר הנשמה נפתח הנשמה בתורה, וכ"כ באגרות חזון איש.

בימינו, בנ"א לא רוצים לעמול תחלה בתורה, ומיד מחפשים ה"אור" בתורה. יש מעלה בזה, אבל החסרון בזה הוא משום שזה דילוג בנפש. זהו לימוד עם נפש אינה מתוקנת. אבל צריך איזון בין עמל לתענוג! יש שנפלו למשכב מחמת שנחלש גופם מחמת רוב עמילותם בתורה. יש אדם שקורא דברי חז"ל שצריך לעמול בתורה, ולכן עמל בתורה הרבה מעבר לכוחותיו - הוא נראה כצדיק וקדוש, אבל נשמתו נסבל מזה.

הגר"א כתב שצריך לאזן בין עמל לתענוג - צריך שניהם בלימוד. למה? הנשמה רוצה תענוג - להתענג כל ה'. והגוף רוצה לעמול. בודאי שצריך לעמול בתורה, אבל זהו רק לעמול עם הגוף! כשאדם עמל עם נשמתו, נשמתו קץ בעבודתו. רק עמל הגוף עם תענוג הנפש הוא איזון הנכונה בלימוד התורה. הנשמה רוצה תענוג ורוגע, ושיש רק עמל הנשמה - זהו סגירת הנשמה בבית האיסורין.

"חיי צער תחיה" - אין זה צער הנפש כמו שהרבה מבינים, אלא צער הגוף! אין לצער הנפש! מי שחי חיי צער הנפש אינו חי. צריך עמלות בגוף ביחד עם עמל הנשמה, אבל לא לעמול רק עם הנשמה.

בחלק "ליסבר" של תורה, צריך לעמול עם הנשמה - כדי להגיע לחלקו הפרטי בתורה. יש לצער הנפש להגיע לחלק שאינו שלו, כדי להגיע לחלק הפרטי שלו. רוב בנ"א העמלים בתורה הם עמלים רק בגוף, ומעטים עמלים בנפשם. עמל הנפש הוא עמל סברא - לעמול להבין חלק שאינו שלו. יחד עם זה צריך לעמול במה שלבו חפץ. אז ע"י עמלות הנפש בחלק שאינו שלו - אז מתגדל חלקו הפרטי שלו, שהוא מה שלבו חפץ.

בשטחיות, יש לנו גוף חלש, ולכן עם נשמתנו הם חלשים בתורה. אבל בפנימיות, אין לנו עמלות של נשמה, אין לנו תענוג של "מה שלבו חפץ". הרבה בנ"א עוסקים בהיות אביו ורבא הם עוסקים רק בעיון הדק של תורה אבל לא בהתענוג של תורה. יש שלמדו רק מה שלבם חפץ - אבל אין זה כסדר הבריאה, אין לקפוץ להפנימיות. צריך בנין בחיבור לתורה, ואין לקפוץ לנקודה הפנימית.

כשיש תענוג אבל אין עמל, או כשיש עמל בלא תענוג - זהו סתירה בין הגוף להנפש, וזהו הסיבה לקושי בלימוד של זמן הזה.

זה השאלה: מי עוסק בתורה - הגוף או הנשמה? איזה חלק ממך עוסק בתורה? תורה הוא "אור" - לא גוף. א"כ צריך עסק של נשמה בתורה! בודאי צריך עמל בתורה, אבל צריך לעמול עם הנשמה.

נצייר לעצמנו: אם גוי נוצרי עוסק בתורה, מהו ההבדל בין אותו לשאר יהודי העוסק בתורה?? למשל, נוצרי העוסק בהל" בן נח ורוצה לברר מהו דיני בן נח. מהו ההבדל בין אותו נוצרי לכל יהודי הלומד תורה??

כאן צריך בירור עמוק בתוך הנפש. האם עסק בתורה שלך הוא רק מצד שהשכל האנושי או מאור הנשמה? בודאי שיש נשמה ששורה בכל שכל של ישראל, אבל האם יש לנו גילוי של אור הנשמה אצלנו בלימוד התורה? מי שהוא בדרגת גוף, רק שכל ויגיעה -- הוא עוסק בתורה רק בגופו, ואפי' אם הוא מחפש תענוג בתורה, הוא כמו מי שמתאוה אשת יפת תואר, שהותר לו למלאות תאוותיו. יש לו רק תענוג שכלי, אבל אין לו תענוג הנשמה בתורה. זה השאלה: האם התענוג שלך הוא אותו תענוג שיש לך בתורה, או זהו אותו תענוג? אם האדם מתענג כשהולך לחנות אבל התענוג שלו בתורה הוא תענוג שונה אצלו, זהו רק תענוג חיצוניות - הוא אינו חי בתענוג. רק מי שמתענג על כל רובדי החיים שלו הוא חי בעולם פנימי של תענוג, והוא

מתענג בתורה לא פחות כמו שהוא מתענג בשאר עיני החיים שלו.

כל מה שיש בנפש נמצא גם בזמן. כמו שיש תענוג בנפש, גם יש תענוג בזמן – והוא עונג בשבת, צריך עונג שבת.

מי שאין לו מושג מהו עונג אינו יכול להתענג בשבת. אם אדם אינו מתרגל לעונג בימות החול, אין לו פתח של תענוג, וברור שאין לו תענוג בשבת. צריך עמל ויגיעה מכבר לכוחייתך – אבל רק עם איזון של תענוג הנשמה.

עם כל העמלות, צריך לקבל חיות מתענוג הנשמה בתורה. דברים שלנו כאן צריך עוד זיכור, אבל זהו שרשי הדברים, שבלימוד בתורה צריך לעמול הגוף וגם להתענג עם הנשמה ביחד.

- [\[דע את תורתך מושגים\]](#) 1]

Source: <https://bilvavi.net/shiur-002-עמל-ותענוג>

Links

[1] <https://bilvavi.net/daes.torah.concepts>